

УДК 004:330.322:336

<https://doi.org/10.32342/3041-2153-2025-2-39-4>

М.О. ГУБА,

*кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Університету митної справи та фінансів, м. Дніпро (Україна)*
<https://orcid.org/0000-0001-7580-3818>

Н.В. АРХІРЕЙСЬКА,

*кандидат економічних наук, доцент, декан фінансового факультету
Університету митної справи та фінансів, м. Дніпро (Україна)*
<https://orcid.org/0000-0001-9867-6655>

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Стаття присвячена дослідженню цифровізації фінансово-економічних процесів у 2025 р., її впливу на економічний розвиток та визначенню основних проблем і перспектив. Цифровізація визначається як стратегічний фактор модернізації держави, що охоплює впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у виробничі процеси, управління бізнесом та державне управління. Автори досліджують, як цифрові інструменти підвищують ефективність виробництва і розвиток економіки в цілому, оптимізують бізнес-процеси, зменшують адміністративні витрати, сприяють прозорості та якості державних послуг, а також стимулюють розвиток інноваційних секторів економіки.

У статті проаналізовано останні наукові публікації та звіти, які свідчать, що комплексний підхід до цифрової трансформації у вигляді поєднання державних ініціатив, інвестицій у бізнес, впровадження цифрових платформ та використання міжнародного досвіду – забезпечить зростання продуктивності, конкурентоспроможності та інтеграцію країни у глобальну економіку.

Особливу увагу приділено впливу цифровізації на економіку: підвищенню продуктивності та ефективності підприємств і державних органів, стимулюванню інновацій, розвитку стартапів та високотехнологічного сектору, залученню інвестицій, покращенню державних послуг і соціальної сфери, а також інтеграції України у глобальні економічні процеси. Визначено ключові проблеми цифровізації. Запропоновано комплекс рекомендацій щодо подолання цих проблем, включаючи розвиток цифрової освіти, розбудову інфраструктури, підвищення кібербезпеки, адаптацію законодавства та використання міжнародного досвіду.

Стаття демонструє, що стратегічна цифровізація є критично важливим фактором сталого економічного зростання України, підвищення її конкурентоспроможності на міжнародному рівні та формування високотехнологічного сектору, як драйвера інноваційного розвитку країни.

Ключові слова: *цифровізація, цифрова економіка, цифрові технології, інновації, економічний розвиток, цифрова інфраструктура, державні послуги, міжнародний досвід, необанки*

JEL classification: *O33, O38, O47*

The article is devoted to the study of the digitalization of financial and economic processes in 2025, its impact on economic development, and the identification of the main problems and prospects. Digitalization is defined as a strategic factor of modernization of the state, which includes the introduction of the latest information and communication technologies into production processes, business management and public administration. The authors investigate how digital tools increase the efficiency of production and the development of the economy as a whole, optimize business processes, reduce administrative costs, promote transparency and quality of public services, and stimulate the development of innovative sectors of the economy.

The article analyzes the latest scientific publications and reports, which indicate that a comprehensive approach to digital transformation in the form of a combination of state initiatives, investments in business, the implementation of digital platforms and the use of international experience will ensure increased productivity, competitiveness and integration of the country into the global economy.

Particular attention is paid to the impact of digitalization on the economy: increasing the productivity and efficiency of enterprises and state bodies, stimulating innovation, developing startups and the high-tech sector, attracting investment, improving public services and the social sphere, as well as integrating Ukraine into global economic processes. Key problems of digitalization are identified. A set of recommendations is proposed to overcome these problems, including the development of digital education, infrastructure development, improving cybersecurity, adapting legislation and using international experience.

The article demonstrates that strategic digitalization is a critically important factor in Ukraine's sustainable economic growth, increasing its competitiveness at the international level and forming a high-tech sector as a driver of the country's innovative development.

Keywords: *digitalization, digital economy, digital technologies, innovation, economic development, digital infrastructure, public services, Ukraine, international experience, neobanks*

JEL classification: *O33, O38, O47*

Постановка проблеми. Цифровізація економіки України у 2025 р. стає ключовим чинником модернізації держави та забезпечення її конкурентоспроможності на глобальному рівні.

Незважаючи на активне впровадження цифрових технологій у бізнес-процеси, державне управління та соціальну сферу, країна стикається з низкою системних проблем. Основними з яких є:

– **низький рівень цифрової грамотності населення та бізнесу**, що обмежує ефективне використання цифрових платформ і сервісів, особливо серед людей похилого віку та в сільських регіонах;

– **обмежена цифрова інфраструктура**, зокрема нерівномірне покриття високошвидкісним Інтернетом та недостатня кількість сучасних дата-центрів і хмарних сервісів, що стримує масштабування цифрових рішень;

– **відсутність єдиної нормативно-правової бази**, яка регулює електронну комерцію, цифрові послуги та захист персональних даних, а також стандарти взаємодії між державними та приватними платформами;

– **ризик кибербезпеки**, пов'язані зі зростанням обсягів цифрових даних та потенційними кібератаками, в першу чергу, на фінансовий сектор економіки, що потребують впровадження сучасних систем захисту інформації та контролю доступу.

Таким чином, існує потреба у комплексному підході до цифрової трансформації, який поєднує розвиток цифрової освіти, інфраструктури,

законодавства, кібербезпеки та використання міжнародного досвіду. Подолання цих проблем є критично важливим для забезпечення стійкого економічного зростання України, інтеграції у глобальний економічний простір та розвитку високотехнологічного сектора як драйвера інноваційного розвитку країни.

Метою статті є дослідження процесів цифровізації фінансово-економічної системи України у 2025 р., визначення їх впливу на економічний розвиток держави та виявлення ключових проблем, що стримують ефективну цифрову трансформацію, з подальшою розробкою рекомендацій щодо їх подолання.

Огляд літератури. Наукові та аналітичні дослідження показують, що цифрова трансформація є основою економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності держави. Так, вчений Радіонов Ю.Д. [1] підкреслює роль цифровізації у розвитку інновацій та підвищенні ефективності державного управління. Кужда Т. [8] виділяє основні бар'єри цифровізації України: низький рівень цифрової грамотності, недостатнє фінансування, відсутність єдиної стратегії та нормативної бази. Звіти ОЕСД [4] наголошують на важливості підтримки малих та середніх підприємств для забезпечення стійкого розвитку цифрової економіки.

Зарубіжний досвід показує ефективність комплексної цифрової трансформації: Сінгапур [5] інтегрував цифрові технології у державне управління та бізнес, що підвищило продуктивність та якість життя населення. ЄС [6] реалізує програми Horizon Europe та Digital Europe для розвитку цифрової інфраструктури та інновацій. США [7] інвестують у стартапи та інноваційні технології, що сприяє економічному зростанню.

Аналіз публікацій свідчить, що комплексний підхід, який поєднує державні ініціативи, бізнес-проекти та міжнародний досвід, є найефективнішим для розвитку цифрової економіки та підвищення конкурентоспроможності країни.

Виклад основного матеріалу дослідження. У 2025 р. Україна активно інвестує у цифрову інфраструктуру, включаючи високошвидкісний Інтернет, дата-центри, хмарні сервіси та 5G-мережі. За даними Міністерства цифрової трансформації [2], обсяг інвестицій у цифрові проекти зріс на 40% порівняно з 2024 р., а кількість підключених сільських населених пунктів до високошвидкісного Інтернету досягла 85%.

Розвиток дата-центрів і хмарних платформ забезпечує надійне зберігання даних, доступ до сучасних ІТ-рішень і можливості масштабування цифрових сервісів. Однак існують регіональні дисбаланси, особливо у західних і південних регіонах, що потребує додаткових державних та приватних ініціатив.

Варто наголосити на цифровізації державного сектору, яка реалізується через портал Дія, що надає понад 50 послуг: реєстрація бізнесу, отримання паспортів, оформлення соціальних виплат, доступ до освітніх та медичних послуг.

За даними Harvard Kennedy School [3], Україна посіла п'яте місце у світі за індексом E-Government Development Index. Індекс розвитку електронного урядування (E-Government Development Index, EGDI) – це міжнародний

рейтинг, що розробляється Організацією Об'єднаних Націй, який оцінює рівень розвитку електронного урядування в країнах світу. Він комплексно характеризує, як уряди використовують цифрові технології для надання послуг громадянам та залучення їх до взаємодії з державою через електронні сервіси. Понад 20 млн документів оформлено через портал Дія, скорочено час обслуговування громадян на 60%, підвищено прозорість і ефективність управлінських процесів.

Сектор підприємництва в Україні також набуває розвитку завдяки цифровізації економічних процесів. Малі та середні підприємства впроваджують ERP/CRM-системи. ERP-системи (Системи планування ресурсів підприємства) та CRM-системи (Системи управління взаємовідносинами з клієнтами) – такі програмні рішення, що оптимізують бізнес-процеси шляхом автоматизації та централізації даних, але з різною спрямованістю: ERP фокусується на внутрішніх ресурсах (фінанси, виробництво, логістика), а CRM – на зовнішніх відносинах з клієнтами (продажі, маркетинг, обслуговування), електронну комерцію та цифрові платформи. У 2025 р. понад 65% малих та середніх підприємств використовують цифрові сервіси, що підвищує продуктивність та конкурентоспроможність бізнесу [2-4].

В умовах цифровізації фінансових процесів ключове значення набуває впровадження сучасних фінансово-цифрових платформ, які забезпечують автоматизацію бухгалтерського обліку, управління фінансовими потоками та аналітику даних у реальному часі. Виявлено, що використання ERP та CRM-систем у фінансовому секторі дозволяє підприємствам оптимізувати бюджетування, прогнозування та управління витратами, скоротити ризики фінансових помилок і підвищити прозорість внутрішніх процесів. Крім того, цифрові платформи забезпечують інтеграцію з банківськими системами, що спрощує управління платежами, податковими зобов'язаннями та кредитними потоками, а також сприяє ефективнішому використанню інвестиційних ресурсів.

Разом з тим, цифровізація фінансових процесів у державному секторі стимулює розвиток електронних послуг, підвищує ефективність управління державними коштами та прозорість фінансових потоків. Наприклад, впровадження електронних систем державних закупівель і фінансового контролю дозволяє зменшити витрати на адміністративне управління, скоротити корупційні ризики та забезпечити швидший доступ підприємств і громадян до фінансових послуг. У перспективі, інтеграція України у глобальні цифрові фінансові платформи та міжнародні фінансові екосистеми забезпечить більшу стабільність національної економіки, залучення іноземних інвестицій та підвищення конкурентоспроможності українських фінансових установ на світовому ринку. Окремим напрямом цифровізації фінансових процесів в Україні є розвиток необанків – фінансових установ, що працюють повністю онлайн без традиційної мережі відділень. Найуспішнішим прикладом став Monobank, який із моменту заснування у 2017 р. став лідером серед цифрових банків і у 2025 р. обслуговує понад 8 млн клієнтів. Паралельно активно розвиваються інші необанки, зокрема izibank та sportbank, які

пропонують інноваційні сервіси, орієнтовані на молодь і користувачів мобільних технологій. Необанки забезпечують швидке відкриття рахунків, дистанційне кредитування, персоналізовані фінансові продукти та інтеграцію з державними цифровими платформами по типу «Дія». Їхня поява підвищує конкуренцію на банківському ринку, стимулює традиційні банки впроваджувати цифрові рішення та сприяє зниженню вартості фінансових послуг для населення. Водночас стрімкий розвиток необанків потребує посиленої уваги до кібербезпеки, захисту персональних даних і формування адекватного правового регулювання, що відповідає міжнародним стандартам фінтех-індустрії.

Також, наразі активно розвиваються ІТ-стартапи: кількість нових технологічних компаній зросла на 18% порівняно з 2024 р., що формує високотехнологічний сектор та залучає інвестиції. Державна підтримка стартапів, програми акселерації та міжнародне партнерство відіграють важливу роль у розвитку інноваційної екосистеми.

В узагальненому вигляді основні показники цифровізації економіки України наведені у табл.1.

Таблиця 1

Основні показники цифровізації економіки України у 2025 р. [9]

Показник	Значення	Примітка
Частка підприємств, що використовують ERP/CRM	65%	Зросла на 10% порівняно з 2024 р.
Кількість електронних послуг через Дію	50+	Державний та приватний сектор
Підключення сільських регіонів до швидкісного Інтернету	85%	Зростання на 25% порівняно з 2024 р.
Залучені інвестиції у цифрову економіку	+25%	Порівняно з 2024 р.
Кількість ІТ-стартапів	+18%	Високотехнологічний сектор

Цифровізація дозволяє підприємствам і державним установам суттєво підвищити продуктивність завдяки автоматизації процесів, впровадженню ERP та CRM-систем, а також інтеграції хмарних платформ для управління ресурсами та даними.

Автоматизація виробництва та бізнес-процесів дозволяє скоротити операційні витрати на 10–25%, що підтверджують дані опитувань українських малих та середніх підприємств.

Використання цифрових платформ у логістиці та управлінні ланцюгами поставок зменшує час обробки замовлень на 20–30%, підвищує точність прогнозування та знижує ризики нестачі ресурсів.

У державному секторі інтеграція цифрових сервісів через Дія скоротила час оформлення документів на 60%, що підвищило швидкість обслуговування громадян та прозорість процесів.

Таким чином, можна стверджувати: цифровізація економіки стимулює оптимізацію процесів, що безпосередньо впливає на зростання ВВП та підвищення конкурентоспроможності України на міжнародному рівні.

Разом з тим, цифрові технології відкривають нові можливості для розвитку інноваційної економіки:

- розвиток ІТ-стартапів. У 2025 р. кількість нових стартапів збільшилася на 18% порівняно з 2024 р. Найбільш активні сфери – фінтех, агротех, енергетичні технології та телемедицина;

- підтримка державою та міжнародними партнерами: акселераційні програми, гранти для стартапів та інвестиції від венчурних фондів стимулюють появу нових технологій і створюють робочі місця для висококваліфікованих спеціалістів;

- інноваційні рішення дозволяють підприємствам швидше реагувати на зміни ринку, покращувати продукти та послуги, підвищуючи їх якість та доступність для населення.

Отже, як можемо побачити, важливого значення набуває розвиток інвестиційно-іноваційної діяльності. Інвестиції у цифрову економіку мають мультиплікаційний ефект для всієї економіки в цілому. Обсяг інвестицій у цифрові проекти зріс на 25% порівняно з 2024 р. Ці кошти спрямовуються на розвиток ІТ-індустрії, модернізацію виробництва, цифрові платформи та стартапи. Цифровізація сприяє інтеграції України у глобальні ланцюги вартості, збільшенню експорту цифрових послуг та залученню іноземних інвестицій. Наприклад, українські ІТ-компанії успішно виходять на ринки ЄС та США, забезпечуючи валютні надходження та створення робочих місць. Підприємства, що впроваджують цифрові рішення, збільшують продуктивність і прибутковість на 15–20%, що позитивно впливає на загальний економічний розвиток країни.

Також дуже важливим є цифровізація державного сектору, адже це підвищує ефективність управління та доступність послуг. Так, через Дія оформлено понад 20 млн документів, що значно скоротило бюрократичні процедури та зменшило корупційні ризики.

Наприклад, освітні платформи та електронне навчання дозволяють забезпечити доступ до знань у віддалених регіонах. А медичні сервіси у цифровому форматі забезпечують дистанційний доступ до лікарів, електронні рецепти та управління медичними даними, підвищуючи якість охорони здоров'я та скорочуючи час обслуговування.

Виявлено, що цифровізація дозволяє Україні активніше інтегруватися у світові економічні процеси. Розвиток електронної комерції та цифрових сервісів підвищує експортні можливості та залучення іноземних інвестицій. Міжнародне партнерство та участь у програмах Digital Europe і Horizon Europe сприяє обміну технологіями та залученню фінансових ресурсів. Високотехнологічні сектори стають конкурентоспроможними на глобальному ринку, що забезпечує сталий розвиток та зміцнення економічної незалежності України.

Проте наряду із цінністю і актуальністю процесів цифровізації постають проблеми її розвитку. Серед основних проблем варто виокремити низьку цифрову грамотність населення та бізнесу, більшість малих та середніх підприємств не мають достатньої підготовки для впровадження цифрових платформ. Серед населення збережено нерівномірний рівень володіння цифровими навичками, особливо серед людей похилого віку та

жителів сільської місцевості. Обмежена цифрова інфраструктура породжує регіональні дисбаланси у доступі до високошвидкісного Інтернету (західні та південні регіони), що гальмують розвиток цифрових сервісів. Недостатня кількість дата-центрів і сучасних хмарних платформ стримує масштабування цифрових рішень. Відсутність єдиної нормативно-правової бази означає те що потребується оновлення законодавства для регулювання цифрових послуг, електронної комерції та захисту даних, необхідно також впроваджувати стандарти взаємодії цифрових платформ між державним та приватним сектором. Кіберризика та загроза безпеці даних у вигляді зростання обсягів цифрових даних підвищує ризики кібератак, особливо це дуже відображається на ринку фінансових послуг, на його банківському та валютному сегментах. Потребується впровадження сучасних систем кібербезпеки, протоколів шифрування та контролю доступу до даних.

Серед шляхів подолання зазначених вище проблем, варто виокремити: необхідність розвитку цифрової освіти та навчання, а саме впровадження курсів підвищення цифрової грамотності для населення та бізнесу, здійснення співпраці з університетами, ІТ-академіями та міжнародними партнерами для підготовки висококваліфікованих фахівців; важливість розбудови цифрової інфраструктури у вигляді розширення покриття високошвидкісного Інтернету у віддалених регіонах, інвестицій у дата-центри та хмарні сервіси для забезпечення надійного зберігання даних та масштабування цифрових рішень; підвищення рівня кібербезпеки у вигляді впровадження сучасних стандартів інформаційної безпеки та шифрування, створення національної стратегії кіберзахисту та системи реагування на кіберінциденти [10]; адаптація законодавства до цифрових технологій шляхом оновлення законодавства про електронну комерцію, цифрові послуги та захист персональних даних, впровадження стандартів взаємодії цифрових платформ між державними та приватними організаціями; використання міжнародного досвіду, а саме адаптація ефективних практик Сінгапуру, ЄС та США для підвищення ефективності цифрової трансформації, участь нашої країни у міжнародних програмах розвитку цифрової економіки та інновацій.

Висновки. Цифровізація економіки України на сучасному етапі є ключовим фактором розвитку держави. Впровадження цифрових технологій підвищує продуктивність підприємств, скорочує витрати на управління, оптимізує бізнес-процеси та дозволяє державним органам працювати більш ефективно. Це забезпечує не лише економічне зростання, а й покращення якості життя громадян. Активне використання ERP/CRM-систем, електронної комерції та цифрових платформ сприяє підвищенню конкурентоспроможності малих і середніх підприємств. Цифрові технології також стимулюють розвиток стартапів і високотехнологічного сектору, формуючи екосистему інновацій та створюючи нові робочі місця. Інвестиції у цифрову економіку стимулюють модернізацію виробництва та залучення іноземного капіталу, що позитивно впливає на інтеграцію України у глобальні ланцюги вартості. Цифровізація державного сектору через портали типу Дія скорочує час обслуговування громадян, підвищує прозорість та ефективність державного управління. Водночас існують регіональні дисбаланси в доступі до цифрових послуг, які потребують додаткової уваги держави та приватних

інвесторів. Розвиток дата-центрів, хмарних платформ і високошвидкісного Інтернету у віддалених регіонах створює передумови для більш рівномірного цифрового розвитку країни. Для ефективної цифровізації необхідно вирішити проблеми низької цифрової грамотності населення та бізнесу, обмеженої інфраструктури, кіберризиків та недостатньої нормативно-правової бази. Рекомендовано підвищувати рівень освіти та фінансової грамотності, впроваджувати сучасні стандарти кібербезпеки, адаптувати законодавство до сучасних цифрових вимог, а також використовувати міжнародний досвід та програми підтримки стартапів для розвитку інноваційної економіки.

Список використаних джерел

1. Радіонов Ю.Д. Цифровізація як чинник розвитку інновацій та ефективного державного управління. Київ : Наукова думка, 2025. 200 с.
2. Міністерство цифрової трансформації України. Щорічний звіт про стан цифрової економіки. Київ, 2025. 80 с.
3. Harvard Kennedy School. E-Government Development Index 2025. Cambridge, MA, 2025. 48 p.
4. OECD. Digital Economy Outlook 2024. Paris, 2024. 384 p.
5. Smart Nation Singapore. National Digital Transformation Programs. Singapore, 2025. 60 p.
6. European Commission. Horizon Europe & Digital Europe Programs. Brussels, 2024. 120 p.
7. U.S. Department of Commerce. Supporting Innovation and Startups in the United States. Washington, D.C., 2025. 90 p.
8. Кужда Т. Проблеми та бар'єри цифровізації України. Львів: Літера, 2023. 160 с.
9. ITU. Digital Infrastructure and Cloud Services Report, 2025. Geneva, 2025. 160 p.
10. Національний центр кібербезпеки України. Річний звіт про стан кіберзахисту. Київ, 2025. 60 с.

References

1. Radionov, Y. D. (2025). Digitalization as a factor of innovation development and effective public governance. Kyiv: Naukova Dumka. 200 p. (*in Ukrainian*)
2. Ministry of Digital Transformation of Ukraine. (2025). Annual report on the state of the digital economy. Kyiv. 80 p. (*in Ukrainian*)
3. Harvard Kennedy School. (2025). E-Government Development Index 2025. Cambridge, MA. 48 c.
4. OECD. (2024). Digital Economy Outlook 2024. Paris. 384 p.
5. Smart Nation Singapore. (2025). National Digital Transformation Programs. Singapore. 60 p.
6. European Commission. (2024). Horizon Europe & Digital Europe Programs. Brussels. 120 p.

7. U.S. Department of Commerce. (2025). Supporting Innovation and Startups in the United States. Washington, D.C. 90 p.
8. Kuzhda, T. (2023). Problems and barriers of digitalization in Ukraine. Lviv: Litera. 160 p. (*in Ukrainian*)
9. ITU. (2025). Digital Infrastructure and Cloud Services Report 2025. Geneva. 60 p.
10. National Cybersecurity Center of Ukraine. (2025). Annual report on cybersecurity status. Kyiv. 56 p. (*in Ukrainian*)

DIGITIZATION OF FINANCIAL AND ECONOMIC PROCESSES IN UKRAINE

Mariia O. Huba, University of Customs and Finance, Dnipro (Ukraine).

E-mail: mariya-guba@ukr.net

Natalia V. Arkhireiska, University of Customs and Finance, Dnipro (Ukraine).

E-mail: anv56@ukr.net

<https://doi.org/10.32342/3041-2153-2025-2-39-4>

Keywords: *digitalization, digital economy, digital technologies, innovation, economic development, digital infrastructure, public services, Ukraine, international experience, neobanks*

JEL classification: *O33, O38, O47*

The article is devoted to the study of the digitalization of financial and economic processes in 2025, its impact on economic development, and the identification of the main problems and prospects. Digitalization is defined as a strategic factor of modernization of the state, which includes the introduction of the latest information and communication technologies into production processes, business management and public administration. The authors investigate how digital tools increase the efficiency of production and the development of the economy as a whole, optimize business processes, reduce administrative costs, promote transparency and quality of public services, and stimulate the development of innovative sectors of the economy.

The article analyzes the latest scientific publications and reports, which indicate that a comprehensive approach to digital transformation in the form of a combination of state initiatives, investments in business, the implementation of digital platforms and the use of international experience will ensure increased productivity, competitiveness and integration of the country into the global economy.

Particular attention is paid to the impact of digitalization on the economy: increasing the productivity and efficiency of enterprises and state bodies, stimulating innovation, developing startups and the high-tech sector, attracting investment, improving public services and the social sphere, as well as integrating Ukraine into global economic processes. Key problems of digitalization are identified. A set of recommendations is proposed to overcome these problems, including the development of digital education, infrastructure development, improving cybersecurity, adapting legislation and using international experience.

The article demonstrates that strategic digitalization is a critically important factor in Ukraine's sustainable economic growth, increasing its competitiveness at the international level and forming a high-tech sector as a driver of the country's innovative development.

Дата надходження до редакції / Submitted: 10.04.2025

Дата прийняття до публікації / Accepted: 04.09.2025

Дата публікації / Published: 03.11.2025